

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ макъ

Голос
адыга

1923-рэ ильесим
гъэтхапэм
къышегъэжьагъэу къидэкы

№ 148 (22118)

2020-рэ ильес

ШЭМБЭТ

ШЫШХЬЭИУМ и 22-рэ

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИИЭП

къыхэтутыгъэхэр ыкы
нэмикі къебархэр
тисайт ижъугъотштых

WWW.ADYGOICE.RU

6 +

Адыгэ Республикаем и Правительствэ игъээзет

Непэ — Урысые Федерацием и Къэралыгъо быракъ и Маф

Адыгэ
Республикэм
щыпсэухэу
лъытэнныгъэ
зыфэтшыихэр!

ТичыпІэгъу
льапІехэр!

Урысые Федерацием и Къэралыгъо быракъ и Мафэ фэштишьуфэгушо!

Урысые имбыракъеу фыжшхонтэ-плъяжъ кусэхэр зи-лэр, гербър, гимныр тихэгъэгу икъэралыго тамыгъе шхвааэх. Тиблэкъигъи, тинепи, тинеущи пытуу зэрээсхыгъэр, лашэгъубэмэ къаклоцI тарихъ тъгушо къэзэйкүгъэ, щытхъубэ къэзилэхъигъэ Урысые тызэрэригушкорэр ашт къегъельягъо.

Быракъым сыйдигъу тихэгъэгогъухэр теклоныгъакIехэм къафиэтиштыгъ, хэгъэту гупсэм шүлъэгъо фырялэр нахъ ыгъэлтиштгъ, Урысые нахъ лъэш, нахъ фэшыгъэ хууным пае лъэпкъ зэфэшхъафхэм къахэкъигъехэр зэкъуигъэуцощтыгъ.

Мы мэфэкъир амал дэгъоу щытти Хэгъэгу шуу зэрэлтэгъурэр, ти Къэралыгъо быракъ ифэшьоша уасэ зэрэфэтшырэр джыри зэ къэдъэльягъонымкэ. Тызэкъотмэ сыйд фэдэрэ шүлъэрилы зэрээшшотхышуцштыгъ ашт тигуу къегъэкъыжы.

Адыгэ Республикаем щыпсэухэрэм гъэспын юшшэнэр зэрэлтэгъэктэштим, тихэгъэгу хэхъоныгъэ егъэшыгъэним аклуачэ тапэкли зэрэрахыллэштим тицыхъэ тель.

ТичыпІэгъу лъапІехэр, тигуу

къыддеју тышьуфэлъо шъуни- нэу, шуусэнхъятки, шъуни- шъушынэу, псауныгъэ пытэрэ гухэлъышуухэр къыжъудэхъу- творчествэки гъэхэгъакIехэр щылэкэ-псэукэ дэгъурэ шъуни- шъулсэунэу!

Адыгэ Республикаем и Лышьхъэу, Урысые политикэ партиеу «Единэ Россием» и Адыгэ регион къутамэ и Секретарэу Къумпыл Мурат

Адыгэ Республикаем и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхъаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ

Адыгейим и Лышьхъэ кIэлэгъаджэхэм язэIукIэгъу хэлэжъагъ

Гъэсэнгъэм иофишишхэм яшьшхъэу зэлукIэгъу видеоконференции шыкIэм тетэу тигуасэ зэхашагъ. Ашт хэлэжъагъ Адыгэ Республикаем и Лышьхъэу Къумпыл Мурат.

Иофхъабзэм хэлажъехэрэм закынтифигъэзагъ Урысые Феде-

рицием просвещениемкэ иминистрэу Сергей Кравцовым.

Пандемиим ильэхъэнэ къин зипшьерильхэр щытхуу хэльэу

зыгъэцкIэгъэ кIэлэгъаджэхэм ар къафэрэзагъ, гъэсэнгъэм хэхъоныгъэ ышынымкэ, инфраструктурэр нахьышу шыгъэнымкэ, педагогхэм іэпилэгъу афэхъугъэнымкэ лъэбэкьюу ашыхэрэм министрэр къатегущылагъ. Ашт къызэри-иуагъэмкэ, үудзыгъэ шыкIэм тет гъэсэнгъэр кIэлэджакло-

хэм ягъэджэнкэ тедзэу щыт ыкы ар очи шыкIэм ычыпIэ ашыным егупшысэхэрэп.

— Гъэсэнгъэм иучреждениехэм егъэджэнэр зэрэзхажэшэрэ шыкIэр онлайн-егъэджэнымкэ зэблэпхүн пльэкыщтэп. Ашт зэрэпсау тигеяхан гухэль

(ИкIэхү я 2-рэ нэкIуб. ит).

«Тыригъэджагь» ылорэп, «тилэгүй» elo нахь, кілэеgegъаджэм ригъэджэн къодьеу зэрэцьмытыр къигурызэ. Ары кілэeгъаджэу шу альгъухэрэри амьльгъухэрэри зыкыцыхъэхэр. Тхылымит закъор кілээм къафэолуатакъе икъущтэп, ар къизыгъекъужыгъэр, эзраю «сатырмэ азыфагу дэтхэу», кілэeгъаджэм къиздихъху, къаритеу, ежидунееплъыкъе, изэхаше ахэзильхэе зышоинго цыфэу, гъэсэгъэшкоу щытын фэе кілэeгъаджаж къадахэр зыпаплъхэр... Джаш фэдэхэр ары тыгу къинэжыре кілэeгъаджэхэр: Гъуклэл Аслын, Уджыху Аскэр, Стлашу Нуриет, Хуунэго Сэфэр, Ишшины Нухь...»

Сыд фэдизрэ сарихыылагъяян-ятэхэм агууцэ зыфаер яльфыгъэм къадагъеху ашоинго? Бэдэ! Адесэгъаштэ ахэм нахь, сиуумысхэрэп. Хэта зильфыгъэ къидэхуумэ зышомыгъоштырежхэм къадэмыхъугъэр еамалэу щымылагъям къадимыгъехуугъэр? Сыдим пай апзууэшт ежхэр зынэмисыгъэльэгэхэм яльфыгъэхэр нағъэсы ашоинго? Къизгурело ны-тихэу ежмэ гъогоу къакуутгъэр, ясэнхъятыгъэр ясабыймэ лъягъекуатэ зышоингохэри.

Ау сэ ренэу зыгорэм сикуызкелүпэ, сегзэгушуутэ: кілэцыкликхэр щыланх эльгъэштэ зыгъиутигъыгъэ дунаимкъе, а зыгорэхэр а кілээм янэн-ятэхэр арыми. Ары пэчч кілэeгъаджэм мхъанэритын фэе. Армырмэ, ны-тихэм яшоингоигъэхэр сабийм төгээугъэх мхъу, гуфт-шъхафитэ зыкъээзэтийн фэе утсыгъэр, гумэкъим хэтэу къэхуу. Гъешэгъонба, угупшигъэмэ, къизэрыкъло дэдэу гъэпсигъэ: «Кілэeгъаджэм кілэхэр регъаджэх». Бэшлагъэу сеуцполагъэу щыт егъэджэнэр анахь тоф пынкэу кілэeгъаджэ сэнэхъятым зэрхэлтэм. Зэрэшыгъытири, плосщыри, ягъэтхыгъытири дэтхэутхылхэр щылэх.

Юфышхор — сид фэдиз зогурымыоныгъ, зэмэзэгъынгъ, зэутэкыныгъ кілэeгъаджэм ыпашхэе къиуцорэр урокхэр зиухыкъе?! Урокхэм азыфагу

УПЧЛЭХЭР

Зыныбжь хэктэгээ цыфмэ еджаплэ агу къагъэкыжы зыхууки, апэ ашхъе къихъэрэд еджэпэ унэшхор, класс нэфынхээр арэп. Агу къэкыжыхэрэд кілэeгъаджэхэу шу альгъущтыгъэхэр, амьльгъущтыгъэхэр, дэгүгэхэр ыкы дэигъэхэр. Еджаплэм игуу къыщашиу сид фэдэ тхыль къизэгопхыгъеми, езыгъэджагъэмэ шульэгъоу афырялагъэр зэрэмыухыжыр хагъэунэфыкы. Пушкиним мэрэущтэу етхы: «Куницинам тыгу зэклэ зэльиштагь, типлугъ ащ ыкы тилэжыгъ...»

Лъяши мхъу сиошибы. Ылаклэ сизынэсм трубэм сиизэридзэу ригъэжьагь. Клапсэхэр зыыгъ кілэхэр мхъуугъэмэ, сиоф къэсмыгъэцаклэу сиукехъижын-къи хъущтыгъэ. Сидэу щитми, биракыр трубэ паклэм къышохэхи, клапсэм утлэрэхъыгъэ къызэкъосхи, биракыр іэгутешхоклэ къыратлупшэхъыгъыгъагь, лагерыри рэхъятигъыгъэ.

Пионер лагерым илашэ джашигъум къытэкуалы къытигъагь: «Шо кілэeгъаджэ шуухъугъахэкъэ зышуултытэжы хъущт. Непэ къяжкугъэльгэвээр мы сабийхэм егашэм агу илтышт. Шууниститути къэбарыр нэдгээсит. Сэ сцэлки, кілэцыкликумэ ацэлки «тхашуу-тэлэсэ» шьосэло. Хышшом къышдэкъырэ гъэзэтэу, сиҳэмукъорэм, «Черноморская здравница» зыфиорэми тикъебар къышахуутыгъагь. Мы гукъэкижыр сиҳыгъэ къызкыхэз-гъэхъягъэр — пионер лагерым итхаматэ къылгэгъэ гүшүэхэр шыпкъе дэдэу щынэгъэм щипхырышгъэ зэрхэгъутгъэр ары.

Аслын бэрэ кілэeгъаджагь, ПТУ-м ипэшагь, ректорыгъ, Президентыгъ. Щыгъушэ Хяджээ (Алахым джэнэт лъаплэр къырет) анахь кілэeгъаджэ дэгэйнэ тхум, етланэ республикэм исмэ ашыцыгъ. Усаю, орэдийоу, орэдусэу щытагь. Сэри, гъешэгъоншико сиыхуутгъэми, гурит еджаплэм ильэс 25-рэ сирилэшагь.

Мыр сибу къызкыхэз-гъэ калэм ебгэльгэйурэр ыгуу реуутышь ары. Арышь, укэлэе гъаджэ хуумэ, узыфесакыжын фэе. Джырэ кілэeгъаджэхэр зэрэгхэзьырырэм мхъанэшко ил. Ныбжыкы къэзэхъхэрэм, зэклэ дэдэп, урокым итын закъо арагъашэш къатлупшымэ сишиэрэп нахь, зыфепаки, шэн-зэхэтигъи дахи, жэбээ тэрэзи ашэрэп. Хяуми къарамыоу щита? Лекцием ачлахъэхэрэп, семинархэм къашыгушыхэрэп, студент научнэ конференцием яеплыкхэр ашаушшырэп, тхыльмэ яджэхэрэп. Етланэ ахэр еджаплэм маклохэш, сабийхэр агъенхъух. Ахэм рагъеджагъэр сидэуштэу зыгорэм чэхъашт? Ахъщеклэ еджэрэм къин зэригъэлэгъущтэп. Еджаплэм дэеу Ѣеджагъэм институтми къин щильгэшт.

Хэбээ унэшо гъэнэфагъэ пыльэу кілэeгъаджэ институтим чэхъаштхэр къыхэхыгъэхээ шыгъэн фэе. Армырмэ, къаклэхъхэр ныбжыкы къэхэр ми-къымыдже дэдэхъунхэм ишынгъошо щыл. Ар зэклэ зылэйлээр непэрэ кілэeгъаджагь ары — еджаплэм ырэт, институтим чээрэт. Ау сэ кілэeгъаджэ сэнэхъятыр сид фэдэкли фэхсэхъяштэп, сида помэ ильэс 37-рэ сирылэжьагь. Пкленчээ алерэп: «Кілэeгъаджэнэр сэнэхъятаэп — щынэгъэ гъогу нахь!»

Игъо къэсигъ шыпкъэр къэтионэу: тиеджаплэхэр тіэктуу-тіэктуу «къабзэхэр» зыщизэра-гъэштэе къодьеу зэрхэу-рэр. Ар зэрэдэй дээрэ! Сид фэдиз чээнага тшырэр зыпарэми гу льимытахэу, аузыкъэм, зыими къымылтытэхэу? Сида ар зыкэхъхэрэп? Цыфыгъэшко пхэлъыныр, щынэгъэм ишапхъхэм уарыпсэуныр бэшлагъэу къэдгэлэнлагъэш ары! Мыш фэдэ сурэт зэ нэгум къыкэ-тэжүүгъэштэу: еджаплэм тыщыл, одыджыныр къытеуагь ыкы илхъахь-итэжью, зэрэгхэкохэу партэм закъыдапхьоти, ардэдэм кілэedжаклому классхэр къаб-гынагъэх, кілэeгъаджэм ылээштэе...

Тэ тильэхъан е ильэс 20 горэмкэ узэкэлэбжымэ, ауштэу щытагъэп. Одыджыныр къызытеорэм ылж кілэeгъаджэр еджаклому къауухъети, зыуплэ ылж адрэр итэу тыратакьоу, амьтупшэу, джэуапхэм яжэхэу щытшытгъэх. Е кілэeгъаджэр классым екыжыфэ зыпари сиыштагъэп. Джырэ еджаплэм ар щыпльэгъун пльэкиштэп...

«Сида аш фэдэ зэхъокынырэхъэр еджаплэм зыкыфэхъуугъэхэр?» — упчэ къеуцу.

Атеплхъан пльэкишт радиоми, телевидениеми, компьютерми, жуузыу къэбэрхэр къызэрэлэхъаахъети. Теплхъан пльэкишт уахьтэ щымылэм —

Къатыжъхэрэп. Сыда?

кружокхэм, секциехэм клонхэ
фае, уахътэ хагуатэрэп куоу
хэгупшысыхъанхэу, упчлэхэр
аратынэу клэлэгъаджэхэм.
Ульыхъумэ, нэмьк1 ушъхагу-
хэри къэбгъотыщых...

Ау сыйдым къыхэкъими, кэллэджа-
къохэм яупчэхэр бэкіе нахь макэ хъуягъэх, зыими къы-
къелупчлэжкъыхэрэп умышоцтмэ.

Зыгаро шылғыштың үшүнчтікі.
Ащ епльықтаса фузыңдар, кілем
уиакъыли, уисәнаушығы фәб-
тъэлорыштың — ар тоғышху
еджакломкіз. Кіләзегъаджэр агу
рихъэу щитмә, предметыри агу

рихэу мэхье — нэмүкіеу кызэрхэкырэр зэгъорэ дэд. Зыгорэ зэзыгтшашааышоингьо сабыим ынэхэр кытпетгэхэдыхъягъэхэу, зыкынфищэеу щытын фае. Тэ зигугтъу къэтшыре

гъотыштыгъэхэр? Ау кэлэегьаджэм ар зэхихырэп, шъэожьыер классым кыргэгъэкы.

Джыдээм а шъёожьем зэкэшъогъашэгъон. Ау зытю-зыщэ зытекуюхэу, классым кырагъэкымэ ышэжкыщта аш фэдэ, күэупчлэжкыщта? Щынэнт! Дэгтүгъэба «Мо шъуепль Ислам

ышъэрэм — сыжэ кыыдэзыгъэ
къодый, ежь ар еупльэкъу», —
ылоу къеләцкыкүм игульытэ
зынэсигъэм рищэләгъэхэмэ
адрэхэри! Аш пае укілээгъэджэ
къодыеклэ хъуштэп, укілэлпүн
фае.

Тызэжъульгэупчыжк: дэгъуа макын-льякы классым имылкул, шапхъэм диштэу урокыр ре-клокыимэ, хяууми упчэхэри хэтэу е ахэм къафэбгэуущхэу, льэнныкыуитуми зэгурьыонгъэ

псыхъэгъе шыыпкъ. Урок пты-щтэп, калэмэ ащ фэдизэу уа-пылъынэу щытэп, еджаплэм нэүасэ зыфашишт. Акырыппль, алтыппль, юфым куоу ухэмыхъ! Ахэр етланэ еджаплэм клонхэшь, тиклээгъаджэштыгъэу Валентина Истоминам зэриоштыгъэу, «сабыйхэр агъеунэхъущтыхъ».

Кіләеғъеджә һошынымкіл
щысә зытепхынәу сә спытэрәр
а щыләнгъэм пәчкыжъәхәу, зә-
гъәфагъәхәу, зәрәпшын фәхәр
зыдэт тхыльхәр зыгъәфедәхәрәр
арәп. Щысә зытепхын фәер, сә
сишішілікі, кіләеғъаджәү
кіләмә мафә къес акыгъур,
ягъусәр, кіләләцқылум апаемә,
зышхъамысыжырәр ары. Джә-
щыгъум дунәе гушуагъор кып-
фәкло! Зәхәпхын ольәкің кіләл-
цикілү зиххәхъогъум ымекъе
къәбзә жыныч, уедәу, кыюдәу.
Зәхәохы, зәхәоші агуқіл зыгъә-
гумәкілхәрәр. Упчәхәр щыла-
гъәх, щыләштых, щымыләнәуи
ахәр пшын пльәкыштәп! Сыд
фәдә упчәха — джары һоғы-
шхор!

Тыда джы анахъ тызыщящы-
клягъэр, таущтэу ушылэн фая
уищылэнгъэ пкленчъ дэдэу
щымытыным пае, хэт тызфы-
щылэр? Упчлэхэр, упчлэхэр.
«Сыдым пай?» — егъашлэрэ
кіэлэеъгъеджэ упчи. Сыда а
упчлэхэр кызыфэтэджыхэрэр?
Сыд ахэм ауж кыкыштыр?

Еджап!ер къэзыухыре ныбжыккіләхэм «Тырыжкуйгүзгүшүн анах мөхбәнә зиңү түлүтэрэм» зыфиорә темәмкілә диспут афынзәхшәмә шуағъе ащ къытынәү сеплүү.

Джырэ тильэхъян Тургеневым ироманэу «Тыхэмрэ сабый-хэмэр» зыцээм игерою Базаровым ашьэрэ классхэм арысхэм агу джэнджэш кыргызгъяхъэ. Тхылтым хэт геройхэу тынаалэ зытыраигъадзэхэрэм ягущы-*Iakli*, щыңынгъэм чып!эу ща-бытырэми нэмүүк еплык!эхэр афыря!э хүргүэ тхылтеджэмэ. Ар гъэш!эгъонышкоуи к!элэ-егъаджэми (зэк!эп) алтытэжырэп. Сыд фэдиз упч!эрэ зэпэу-цужыре къафиыхыгъ к!алэмэ Базаровым игущы!эхэу «Цыфы пэпчь ежье-ежыреу зигъэсэжын-фае» зыфилорэм?! Ор-орэу зын-бъасажынным хүнчэв халын-

огъесэжыным хүнэу хэлбийн мыхуны кэлээджа��омэ къыха-гъэштиг. Ау етланы къыхагъэштиг ны-тымэ ягъесэпэтхыди уеденуунэу, урыгсэунэу зэрэштиг. А зэпэуцужын-зэгурмын-ионыр үүжүүм классым имыфэу еджаплэм иофышоу алтытэу хуугагъэ. Ареүщтэу зышын зылъэкыщтыр кэлээгъэджэ къодыненэу щитэп, кэлэптуни фое нахь. А диспутым анахь уасэ зилэу хэлтывагъэр аарынкни мэхь!

Кызызшэгъэжъэгъягъэм джыри сылтээссыжбы. ЕджапIэм сирипаш्चэу тоф сшIээзэ сыгу къэкыгъагъ зы мэфэ хэхыгъэ

горэм кіләэгъаджәмә ачып-Іелкі, сәри, сигудзәхәрі зәрахәтәу, урокхәр кіләеджаклохәм (я 10 — 11-рә классхәм арысхәм) арагъәтынәу фәдъәхъазырын-хәшь, мәфәр псаур алә итльханышь, зәрәхъүрәм тептілінәу. Педсоветым иунашьокі мафәр агъәнафи, кіләхәр дгъезхъазырху тыфежъяғ. Директор зыштоигъори, гудзәхәрі, кіләэгъаджәхәрі, яшшоигъоныгъәхәр къыдәтліттәзә, дгъэнәфагъәх. Шъхъадж иурок зәрильзекізу темәхәр къыздыхахыzz кіләэгъаджәмәр кіләеджаклохәр зыфагъәхъазырыг. Сәри сика-бинет «директорыри» зыщ-зыплі исщағ, езгельзегүгъәх тхылъхәр, иунашьохәр зыдат-хәхәрәр... Мафәри къесырг. А мафәм кіләхәр зережагъәхәр! Еджаклохәми, кіләегъаджәхәми ягушшоғъошхуаг. Цыхъәу афт-шыгъәр къаяшшылыпкъәжыныңу хәзарыңын-эк.

Тэ, кіләзегъаджәхәр зәкілә, нәмыйкің унә шұхьяфым тисыгъәх. Одыдженың иғбө шыныпқыем күитеуагъ. Кіләхәр урокмә арыхъағъәх. Тымыгумәкің тіләкірәп — шұхынғупчъәмә тарәплүсі. Еджеңілә щагур рәхьатыбз. «Директорым» урок иәпти, щагур қыыптылыхъағ, краным псы тіләкі қыыпеткүти, пхъэн-klaklom къеджи риуагъ хъакугъәптылыхъәм адәжъ клонышъ, зыгорә афешіштүмә рашиәнәу. Физкультурә урокым (щагум щашыңтыгъ) яппі-яппін, зизакью щыт кіләзецкыкүм кірәхъағ, зыгорәр риуагъәх. Ежыри ыштхъә ығъесиси классым ылъәнныкъоқә ежын.

Апэрэ урокыр къаухыгъ. Оды-
джыным ыуж, зэряшэнэу зыкъ-
ычамытэкъоу, кэлэеѓаджэмэ
ахэтхэу класс-классэу къычэкъы-
хи шхъадж зэрэфаеу, бырсыр
хэмыхэу яуахътэ агъакуи,
члэхъажыгъех. Дэгъоу ежьагъ.
Ятлонэрэ урокым ыгузэгү нэсыв-
гъэхэу заврайонор гъусэхэр илэү
къэкlyагъ. Сыд тшлэшт? Сыкъи-
мыкъынэу исхъухъагъ, кэлэ-

Заврайонэу Ердэжыбэкъо Адам директорым икабинет дэжь ежьагь, игъусэмэ щагур къаклухъэ.

Ерэджыбэкъом тыкъыгъоти, щыхпэ ынэгу кэлэльэу «Сыда зэхшэшүүшыхъэрэр? — ытуягъ. — Сызычахъэм, кэлэ тхъопль дэхшо горэ уачыпэ щыс. «Тыдэ щыл директорыр?» зесэ-лом, «Сэры директорыр» кысилоjыгъ. «Сэ сымышэу директорыр тырашыни кэл къагъэ-клогъэн шыу?», сэр-сэрэу сыйзупчыжыгъ. Сийупчыхъягъ. «Сейфым сыйдээбэн фае», — сlyагъэ. Ау дахэу къызгуригъэ-lyагъ ааш фэдэ зэрамышээрэр. «Дэгьюо бъэсагъэ» ылгээ къо-дыеу одыджыныр къитеуягъ. Клалэхэр рэхъятаэу къычлэкъихи, джэгухи, загъэпсэфи члэхъяжы-гъэх. «Шьо урок шъуниэба?» — ыли Ерэджыбэкъор къяупчы-гъэти кэлээгъаджэмэ, «Непэ зытэгъэпсэфи, урок тиэл. Ти-клалэхэр непэ кэлээгъаджэх», — palожыгъ.

Ердэжбыгээсэү тыхыа гэхээндээ хийнчилжээ. Адами клонын гээдэгтэй, тухайгээсэү тыхыа гэхээндээ хийнчилжээ. Джаущтэй мафэр клюи, клаалэхэри атлуп-щыжыхи «директорым» педсовет афишишыжыгъ, тэри тырагьэблагын. Пльэгүн фэягъ а клаалэмэ анэгү гушлоу, чэфэү къакланыштыгъар!

Джаш кышигъэжъягъэу нахъ зэпэблагэе тыхуугъэу къытщы- хъуштгъэ. Арышь, джыри зэ кіэсэгъэтхъыжы, сабыим еб- гъэлъэгъумэ, ебгашлэмэ уышэ- щт. Джырэ еджаклохэм ежь-ежы- рэу зыкъуихъумэжышишъунэу ахэтыр маклэ. Сыд бэнаклу ар, кіэлэеджаклы нылэп. Я 10-рэ классым ерэс фаеми. Щыэны- гъэм хихыгъэ опытэу илэр эзклэмки — дэгэч оюн еджаныр

зэкіэм — дэгьоу еджэнүүр, уштыйнхэр дэгьоу ытынхэр ары.

штъягъэр? упчэхэр, упчэхэр!
Еджаплэр щылэнгъе гьогум
утезышэрэ чылп! Тэры, клэлэе-
гъаджэхэр ары а гьогум тэзыщэн
фаяхэр, гьогу мафэ афэхъунэу
язылон фаер. Зытлупщыхэрэми,
зэратлупщиyre шыклеми унагъом-
ки, хэгъэгумки, еджаклохэмки

СТИАШЬУ Майор.
Кіэлзэегъэджэ Іофшіэнім

СТИАШЬУ Майор.

ИщыкIугом къыщыулагъу фэкIуагъ

«Адыгэ макъэр» ныбджэгъу дэгъоу зысиэр лэшэгъу ныкъом ехъугь. Сшюгэ-шэгъонэу къихиутыхэрэм сяджэштыгь. Сэри синыбджэгъумэ, сиоффшэгъумэ, юфэу ахэм ашлэрэм ехъыллагъами, ситхыгъэхэр бэрэ къихъэштыгъэх.

Шыхъарбый кэллиту илагъ: Игорь-рэ Александыррэ. Джи ахэр къалэу Южно-Сахалинскэ унагъохэр ялхэу щэпсэух. Налбырэ Мухъарбыйрэ унагъохэр ашлажъехеу Краснодар дэсих.

Ильэс 50-кэ узэкIэлэбэжьмэ, Краснодар псынгъылэр ашын зэхъум, тикъоджэ

мышшэжъэу ешъуагъэу хульфыгъэр рулым Iусэу машинэклэ къахэлъади, кэлэцыкIуилл зэрис унагъом пкъэу пытэу кэт Батырбый къахиути, ёлъэкъуиту зэхигъэтакъу Адыгэкъалэ сымэджэштым ихирурхэм ауго-ижни, ильэсичим къыклоц плем хэлъыгь. Нэужым икIерыкIеу куякIэ рагъашшэжьи, иныбджэгъумэ къахеуцожьыгь.

Нурбый кэлэеджэкло цыкIоу, еджапIэм къызикижьыкIе ятэ иллэклор кэлтэрысэу, зы Iэмкэ тхылтыр ыыгъэу, ятэ ифэло-

мафэрэ еджэмэ, чэшчирэ медицинэ Iэпилэгъу псынкIэм имашинэ фельдшерэ Ioф щишлэнэу.

Джащ тетэу Нурбый уз эзфэшхъафмэ узэрдээзекIоштыми, Iэзэгъу уххэми, медицинэ Iэмэ-псынхэр зэрэбгэфедэштхэмэ хэшшикI дэгъу афырилэу еджапIэр къуухыгь.

Врач-хирурггэу институтыр къуухи, сымэджэштым къизеклюжым: «Сышшүштэжкыыщтмэ, сиыкIошкыгь», — ыгуу захахьэм, анахь хирург Iепласэу Батмэн Айдэмэр: «Къэклюж, кал, боу бэрэ тьюожагъ, къып-лэлтэдъкёнхэм Ioфыр нэсыгь» — ыгуу, ылапэ къыфищэгь. Джащ щегъэжъагъэу Адыгэкъалэ дэс цыфмэ япсауныгъэ къэзы-ухумэрэм ясатырэ Нурбый пытэу къуухыгь. Ащ терапевтхэу Кубэ Сусанэ, Пышдатэ-кью Нэфсэт, неврологэу Мамый Игорь, хирурггэу Хъэжь Мурат, нэмыкI врач Iепласэхэмэ лыт-тэнгэшхо афишлэу, ягъесэп-тхыдэхэр къызфигъэфедэхээз, хъалэлэу Ioф адешлэ. Нурбый ренэу исэнэхъаткIе ишлэнгээ зэрэхигъэхъоть ыуж ит. Сымэджэштым ишкыкIагъэхэр къыдильтээз, сэнэхъатхэу кэллэцыкIу хирург, врач-эндоско-

имашинэ цыкIу регъэкIухэшь, чылагъохэр къыкIуххэхэзэ, сымэджэштым къашэнэу амал зимишэхэм ялазэ. Ащ нэужым сымэджэштым къегъээжкышь, ащ чэлхэхэм аххъажьы. Нурбый игугуу сымаджэмэ шуукIе ашлэу бэрэ зэхэлхыгь. «НыбжыкI нахь мышшэми, сидэу мыш зэкIеми хэшшикI афырил, Iэзэгъу уц имышэми, жэбээ дахэу үульям уигъэхъуухынным фэд», — alo.

Нурбый еджапIэм щеджэ зэхъум кружок зэфэшхъафхэм ахэлажьэштыгь. Анахьэу ыгу къинэжыгьэр бальнэ къашохэмкI кружокыр ары. Ащ цыфлэгкэ щэфэшхъафхэм якьашохэри щызэрагъашшэштыгь. Ащ къыхэкIыкIэ Нурбый адигэ къашохэр къышыхээ зыхъуки, ансамблэм хэтэу, ар исэнэхъатэу, къышуаклоу пшошышт нахь, врачми пшоштэп. Иныбдэгъухэр игүусэу ар джэгү зыхафекIе, быракъыр къыфамыгъэшшэу къыхэкIырэп. Адигагь, адигэ хабз зыфэпоштмэ гүнэ алъефы. НахьыкIэхэр зэрээзкон фаемкIе щысетехыл.

Мы ильэсэу къихъаъэм Нурбый ишкылэнгээ зэхъокыныгъэ фэхъуугь: унагьо ышлэнэу ригъэжъагь. Ишхъэгъусэу Беллэ

Гурит еджапIэр медалькIэ къуухи, а ильэсэм Мыекъуапэ Краснодар къэралыгъо медакадемиет икъутамэ къыщызэуахыгъэти, Нурбый итхыльхэр ыгъэхъыгъэх, студентмэ ясатырэ хэуцуагъ.

Гупсэу Лахъышкъуае унэгъо 360-рэ хьюо къагъэкохи Адыгэкъалэ къэклюжыгъагъэх. Ахэм тиунэхъоххэу унэгъо пшыкIущ ахэтэгъ. Тэ анахь къытэблагъэу ахэтэгъэр Батырбый инахь. Батырбый янэжкэр ятэжкэр къадэкошыжыкI ядуний ахъожыгъифэ ыыгъыжыгъэх, унэгъо дахи ышлэгъ: пшьешьи-шырэ зы шаорэ къыфэхъуугь. 1990-рэ ильэсэм бэдээгъуу мазэм и 22-м шаар къызыфэхъум, ятэшэу авиаакатастрофэм хэкIодагъэм ыцIэ, Нурбый, фуасыгь. Аш шоу щылэр зэкIэ къыдэхъунэу, насышышо, бэгъашIе хъунэу, зыцIэ ралуагъэм къыдэмыхъуээр къыдэхъунэу алоэ фэльэуагъэх.

Батырбий ренэу а зы Ioфша-пIэм щилэжъагь, игугуу дахэклэ ашыштыгь. Ар сымэджэшхэм, еджапIэм, кэлэцыкIу Iыгыл-пэхэм гъомылапхъэу алэкхэштэхэм гъэзэгъэзагъэу щытэгъ, общепитим ипашэуи охтабэ къыхэкIыгь. А лъэхъаны ар Батырбий иныбджэгъухэр цэлтээ «Батя» алоу еджэхэу заублагъэр. Джыдэдэми «Батя» зыплокIэ, ар Батырбий зэрэфэгъэхъыгъэр районитуми щызэлъашIе пломи ухэукуоштэп. Мафэ горэм Батырбий иныбджэгъумэ ахэтэу щытэхэзэ, зи-

фашшэхэр ыгъэцакIэштыгъэх. А лъэхъаны ар вич сэнэхъатэр къыхихынэу зытыриубытагъэр. ЕджапIэм къызикижьыкIе халат фыжьыр зышильэти, палатэмэ архызээ сымаджэмэ яшшоигь-нэхэр афигъэцакIэштыгъэх: ыгъашхэштыгъэх, гъэзетмэ къа-фиджэштыгъ, Iэзэгъу уххээр аритищтыгъэх. Джа лъэхъаны ар хирурггэ ашыгь «Нурбый, о къеплонлэштэр сушлэрэп, ау тизэхэгүүшэхээ, охтэ лыт тымыгъэкодынэу, «кэлтэй нэшь» зыфэпошт узым фэдэхэр о операции одгэшшынэу теты-убытагъ», — ыгуу къызыриога-гъэр. «Цыхъэ къысфэшшошымэ, шуукIэзэгъэукитэжкынэп», — ыгуагь Нурбый.

Гурит еджапIэр медалькIэ къуухи, а ильэсэм Мыекъуапэ Краснодар къэралыгъо медакадемиет икъутамэ къыщызэуахыгъэти, Нурбый итхыльхэр ыгъэхъыгъэх, студентмэ ясатырэ хэуцуагъ.

Еджэнэр ригъэжъэгъакIе Нурбый унагъом ишшуагъэ зэрэ-ригъэштым егупшигъасагь. Аш ильэу фагъэцакIе, еджапIэм ишшхъэтетхэм Iизын къыратыгь

пист зыфэпоштхэр Краснодар медицинэ Ioфышэхэм яшлэнгээ зыщахгъахэр гупчэм щызэригъэгъотьгъэх.

Нурбый ильэу къыфагъэцакI, программэ «Земский доктор» зыфилорэм къызэрэдильтэйтэу, республикэм анахь къоджабэ эзпхыгь Пэнэжкыкье сымэджэштым Ioф щишлэнэу куагъэ.

Аш иофшлакIе сымаджэхэр егъэрэзэх. Терапевтмэ си-маджэмэ япшлэлэштыр загъе-нафкIе, Нурбый Iэпилэгъу псын-кIэм емыхжэ, Iэзэгъу уххээр Iэмэ-псымэу ишкыкIэгъэштхэмрэ тыфэлтэл.

Исмахыилэ ежь къыгъэшIагъэм къалэу ИКраснодар щылэсэугь, бухгалтерыгь. Ишхъэгъусэу Разиетрэ ежыррэ щылэнгээ зэхъохынэу Ригъэжъагь. КIэллэцыкIе зы пшьашъэрэ къафэхъуагь: Нурбый, Шыхъарбый, Батырбый, Налбый, Мухъарбый, Сим. Япшьашъэ къуаджэу Очэпщие щэпсэу.

КИЭННЫБЭ Шыхъам.
Республикэм инахъыжъ-хэм я Совет хэт, Адигэкъалэ ицыф гъэшшуагь.

Тхъэм Іэзэн Йофым Къыифигъэхъугъагъ

«Цыфхэр аджалым кылэпзыыхыжырэ докторкіэ» врач цэрыю Хыапый Хыалидэ еджэштыгъэх. Шапсыгъэ кьоджэ цыклю Тхъэгъапшъэ кыышыхуугъэ калэу нэбгырэ мин пчыагъэмэ яшылэнныгъэ къэзыгъэнэжыгъэр Москва хэкум ианестезиолог-реаниматолог шхъялэу щытыгъ, опсэүофэ сэнэхьватэу хихыгъэм фэшьыпкъагь.

— Хъалид шапсыгъэ интеллигенцием илъыкло анах дэгүхүэм зэу аашишгыгъ, — кьеуатэ къуаджэу Тхъэгъапшэ инахыжъэу, тхаклоу, журналистэу Klaklyху Мэдин. — Арырэ сэрырэ тыкъызэдэт-тэджыгъ, зы класс тызэдисыгъ, тикъоджэ гупсе тыпэйудзагъэу тылажэ зэхъуми тызэшгыгъупшаагъет, тызэфитеоштыгъ. Хъалид зэлэгүхүэм къахэштишгыгъ, дэгъюу еджэштыгъ. Иныбжыкыгъум къыншегъэжьагъеу врач сэнэхъятыр ыэ кыыригъэхъяланэу тыриубытагъэти, игухэль къыдэхъуунымкэ фэлъэкынштыр зэкиеншштагъ.

Шапсыгъэ къуаджэу Тхъэгъапшэ цыиф гъесэгъабэ къыдэкыигъ. Ахэм ащыых юридическе шлэнгъэхэмкэ докторэу, профессорэу. Ростов лат юридическая

ери мыш къыщиухъумагъ, иотделениехэм ашыщ пэшэнныгъэ дызэрихъяль.

ащицт тощолын вэ дэвширижь в.
1980-р ильээс Хъалый Хъалид Москвоскэ хэку научнэ-ушэтэлкэ клиническэ институтуу М. Ф. Владимирскэм үцэклэ щытым зигъэзгэй, анестезиологиремэр реанимациемрэклэ къулыкъум ипэцагь. Ильээси 10 зытешлэм институтым ифакультетэу врачхэм яшлэнэгээ зышыха-гъахьорэм анестезиологиремэр реанимациемрэклэ икафедрэ пащэ фашлыгь. Аркээндээ зэрэфхэхүгъэм тетээ зигугуу къэтшыгьэ институтым реанимационнэ отпелениш къышызальхынъ.

Хъалый Хъалидэ монографие заулэ, врачхэм апае тхыль пчыагээ къыидигээ-кыгъ. Пэцшэнэгээ адзыэрхъээзэ, небгыре 24-ма кандидат диссертацихэр.

— Сятэ наукэм ишъыпкъэу пыльгыгъ аш ыгъэсагъэхэм Урысыем ичыпкъэз эфешхъафхэм Ioф аашашэ, — къелута ыпхъу нахъыжэу Иринэ. — Гестозым эклампсием, эклампсическэ комэм узэряїээшт шыкаклкъэхэр аш къыхихы гъэх. Ильэсыбэрэ ахэм зэрадэлэжьаагъэр пкъэнчъе хъугъэп — Урысыемкэ бзыль фыгъэхэу хъушьэн иклюадэхэрэр нахъ makлэ хъугъэ. Инаучнэ Ioвшлагъэхэм kлэу къахихырэм сятэ лъэшшу арыгуши хоштыгъ, зэрэхгъэгоу къызэпиклухъэззэ лекциехэм къафяджэштыгъ. Мызэу мытIoу Шъачи, Адыгейми ар ашылагъ иопыткэ медицинэ Ioфышихъэхэм адэгос щагъ, сымэджэ хъыльхэхэм ишуагъэ аригъэкъыгъ.

Сятае Йоффшэнэры зэкэмийн апэригъээ

Хапый Хъалидэ монографие заулэ, врачхэм апае тхыль пчъагъэ къыдигъэкІыгъ. Пэшэнэгъэ адзызэрихъээ, нэбгырэ 24-мэ кандидат диссертациехэр, нэбгыри 2-мэ доктор диссертациехэр къагъэшьыпкъэжыгъэх. Врач мини 2-м ехъумэ ар зипэшэгъэ кафедрэм яшІэнэгъэ щыхагъэхъуагъ. Москва хэкум игубернатор ишІухъафтын, «Москва хэкум шІэнэгъэмкІэ изаслуженнэ Йо-фышІэшхү» зыфилохэрэр аш къы-фагъэшъошагъэх.

академием иректорэй Шапсыгъ Дамир, Шъачэ инаучнэ-ушэтэкло институтэй къэгъагъэхэм якъэгъэкын пыльым инаучнэ юфышэй, мэкумэш шлэнгъэхэм-кэ докторэй, Урысые Федерацаем и Къэралыгъо шуухафтын илаураатэй Тыу Мэджыдэ, медицинэ шлэнгъэхэмкэ кандидатэй Хъапый Баулэт, обществен-нэ юфышэ цэрыйлоу, тхаклоу, публи-цистэй Лыиф Хъалид, композиторэу, орэдйлоу, Адыгэ Республиктэм изаслу-женнэ артистэу Хэшх Казбек, адигэз-культурэм и Гупчэ Псышуюлэ щызэхэ-зыщагъэу, ансамблэу «Шапсыгъэм» ипэщагъэу, Пшызэ шьольтэррэ Адыгэ Республиктэмэ культурэмкэ язаслужен-на юфышын Хашу Асплан

Хъалид 1962-рэ ильэсүм Пшызэ мединэ институтыр къуухи, 1970-рэ ильэсүм нэс Свердловскэ исымэджэшэу N 1-м иврач-анестезиологэу, анестезиологиемкіэ отделением ипащэу тофышаагь. Кандидат диссертациери аашыпхыригъэкыягь. Гу-льынфтэ хирурги-емкіэ Московскэ институтэу А. Н. Бакулевым ыцлекіэ щытым ильэсү 10 инаучнэ тофышааг щытыгь, Лео Бокерия мыш щыдэлжэхъагь. Доктор диссертаци-

нэбгыри 2-мэ доктор диссертациехэр къагъэшьыпкъажыгъэх. Врач мини 2-мехъумэ ар зипэшгъэ кафедрэм яшлэнтэйгъэ щыхагъэхъуагъ. Москва хэкумигубернатор ишүүхъафтын, Москва хэкум шэлнэгъэмкэ изаслуженэ тофышшэш» сунчыланар он илрүүлж синийн эх

зыфилохэрээр аш кыыфагъашшошагъэх. Тхъэм Хъалид Іэзэн юфым кыыфигъешыгъагъеу, хъужыныхэмкіэ зигугъэхэзыхыжыгъабэмэ ишуагъе аригъакыгъэу илофшїэгъухэм къалотэжы. Хъ. Хъапыир Москва хэкум псаунгъэр къеухъумэгъэнымкіэ и Министерствэ испециалист шъхьаеу зыштэх анестезиолог-реанимационнэ отделение 12 хэкум кыыщыизэхъигъэнымкіэ, регионар-нэ анестезиер Іэзаплэхэм ашыгъэфедэгъэнымкіэ ба ышлагъэр.

Хъапый Хъалидэ ыпхъуиты тым итъогурыкlyагь. Пхъу нахъыжъэу Иринэ медицинэ шлэнгъэхэмкэ кандидат, кардиолог, ультразвуковой диагностикэмкэ врач. Пхъу нахъыкэу Наталье медицинэ шлэнгъэхэмкэ кандидат, операциихэр зышырэ мамыку-гинеколог, акушерствэмрэ гинекологиремрэктэ Москва хэку научнэ-ушэтэктэ институтын иапэрэ клиникэ инаучнэ юфыш.

шыныштыгъ. Йофэу зыфэгъэзагъэм пышээ дэкъыжыхо пылъыгъ, чэщи, мафи имылэу сымаджэхэм ахэтыгъ. Изыгъээ пэсфыгъо мафи загъэрэе йофшаплээм щигъяклоу къыхэкъынштыгъ. Иунагъо фатимукъирэ ту татаужа, болу сүйнчилгээ

фәгүмәкырың ты, тәтәж жэйбоң щытырғын.
— Тиунағы исхәм ясурет нәмыйк
тиальбом дәлләп, — къелүате Хыапый
Иринә. Йоғышап! Эм гъехъагъез щишил
гъехәмкә сяте ўыщытхъужының икәс
сағып, идипломи, инаграда гори унәм
ильыгъеп. Йоғышап! Эм щытырахыгъез
сурет тиел. Наукәмкә гъехъегъашхөр
зәрилагъәхәм емыйлытыгъез сяте цыф
къызызәриклоу, закъыхимыгъәшшәу щытырғы
Ипхъорәльфхәм ягъусау сурет зытыра
ригъәхыныр икәсагь. Пхъорәльфхәр
зәкіл къызызәреүгъойхәкә насыпышад

Ээгээ кызызэрэутвойхээгээ насыгышаа
дэдэү аар къэльяающтыйг.

Хъялый Хъалид амал илэ зэрэхьюу
ишхъэгьусэ, ыпхууитly, ипхъорэльфитф
игъусэхэуу кызышыыхъугъэ къуаджэуу
Тхъэгъапшэе къаклоющтыйг. Ны-тыхэм
яунэжжэуу зыфээзшыгъэм ыклюачэ нахын
щихахъоющтыйг.

— Шыпкъэмкіэ, сяте икъоджэ гупсэ фээштыгъ. Тэри тшыубэ дашлэү зыгъэпсэфыгъо кызытатыщым, Шъачз

тыкъызыэрэкъоштым тежэштыгь, — къелуатэ Иринэ. — Къуаджэм дэт унэр сыйдигьуи цыф klyap!eу зэрэштыгьээр згъэшшагъоштыгь. Сята цыфхэм ыгу афызээхуягъэу, хъаклэр икласэу, ынэгу ихыгъэу щытыгь. Къоджэдэсхэм тадэжж къихъанхэр як!есагь. Сята ахэм медицинэ тофыгъохэр афызэхибыштыгъэх, Москва къышцээнхэмкэ бэмэ иштуагъэ аригъэкыгь. Сята лепы!егу зыфэмыхъугъэ унагьо гори Тхъэгъапшэ дэсэл сломэ сыхэммыукъонэу къысщэхъу. Сята ы!э чыгум хэлтэныр, чыгихэр ыгъэтэйсхъанхэр ик!есагь, ыитлук!е къыгъэ-кынъа дэжьынчэм дъашаурыгчноштыгь.

Медицинэ шлэнгийгээхэмкэ докторэрүү, профессорэрүү, Москва хэхүм ианестезиолог-реаниматолог шъыхаа1эюү, Иоффшлэгтхүүхэм лытээнгээшхо зыфашынтыгэ Хяалый Хяалид ильяс 76-рэ зеньбыжжымы ыключээ изээу, зышхъамысийжьеу лажьеэштигээ. Сынаджэхэм узэряа1ээсээт шыныгээмкэ улч1эжжэгээ афэхъуштыгээ, опытышхоу илээмкэ ныбжжыг1эхэм хьяллэлээр адэгуащэштигээ. 2013-рэ ильясын гъэтхапэм и 1-м Урысын и Президентэу Владимир Путинир орденэу «Хэгээгум ылашххээ гъехъагаа щырилэхэм афэш» зыфилоу я II-рэ шууашэ зи1эм имедал тичынгээтийн кыфэгьеэшьошгээным ехынгээгээ Указын к1этигэхжээгээ. Ау Хяалид ар кыратыжжынэу игъю ифагжээп. А ильясын, Іоныгьном и 17-м, Москва иурам гупчэхэм аяшш горэм ар автомобилым тыриути, ыпсэ хэх1ыгы...

— Щаңәч кыпәбләгъэ адыгә къоджә цыкүлм кызыщыхъугъэ Халид щыләнйыгъэ гъогу гъашәгъон кыкылгъ. Мединститутыр къезыухыгъэ шапсыгъэ кәлә кызэрекъом фызәшләкъыгъ тимедицинә испециалист пәрыйхәм ясатырә хәүционәу, — кыныагъ Хыапним илофшәгъульгъе Лео Бокерия иныбджәгъу ихадә агъеттыйл зәхүум. — Тхъэм ар ләзэн һофым кыифигъяхъугъагъ, медицинәм хәшыкъышхо фырилагъ, лъэуж дахә дунаим кытыринагъ. Зищыләнйыгъэ кыыгъәнәжъыгъе нәбгырә мин пчыагъәхәр, медицинә сәнәхъатым фигъесәгъе нәбгыришъе пчыагъәхәр ащ лъәшшәу кыифәразәх. Чыгум пшъерыйләу щырилагъэр Халидә икүкәл ыгъәцәкълагъ...

НЫБЭ Аңзор.

Футбол

ЧЭНАГЬЭ ЗЫМЫШЫГЬЭР «ЗЕНИТ»

Шышхъэум и 18 — 19-м ашын эрэ купым хэт футболовын хамгийн ялангуяа ялангуяа.

ЗЭЛҮКІГЬУХЭР
ЗЭТЭГЬАПШЭХ

«Шычэ» — «Рубин» — 3:2,
«Тамбов» — «Химки» — 1:0,
«Краснодар» — «Арсенал» —
2:0, «Уфа» — «Спартак» — 1:1,
«Урал» — «Локомотив» — 1:1,
«Ахмат» — «Ротор» — 3:1,
«Динамо» — «Ростов» — 2:0,
«Зенит» — ЦСКА — 2:1.

«Динамо» ильэс эшлэгүүд зэ нэмэйлийн икъелапчээ лэгүаор дигъэктигээ. «Зенит» эшлэгүүдийн теклонигьэр къащыдыхыг. ЦСКА-ын зылоктой С. Азмун гъогогуултой хъагьэм лэгүаор дидзаг. Н. Влашич «Зенит» икъелапчээ дахэу лэгүаор дидзаг. Гүнэгүү краим икомандээ «Краснодар» иешлакхохуу С. Петровым М. Бергрэ зы-

рызэ «Арсеналын» икъелапчээ лэгүаор дадзаг. «Локомотив» ыкчи «Спартак» яшлэгүүдийн 1:1-у аухыгьэх. Теклонигьэр къащыдыхыг.

Урысыем и Кубок

Теклонигьэр зыхыгьэр
лъэктуатэ

Хэгээгүм футболынкээ и Кубок къидэхыгын фэгъэхыгьэ эшлэгүүдийн рагъэжьагьэх. 2020 — 2021-рэ ильэс зэнэхъокум хэлэжьэрэе командэхэм яапэрэ зэлүкігьүүдийн зэфэтэхысийгүүх.

КІЭУХХЭР

«Биолог» — «Зэкъошныгь» — 3:0, «Динамо» — «Спартак» — 4:1, «Интер» — «Мэштыкыу» — 2:3, «Кубань» — «Черноморец» — 1:4, СКА — «Кубань-Холдинг» — 2:4.

Яланхайрэе купэу «Кубаньблэм» хэт командэхэм яшлэгүүдийн джааш фэдэе кіэуххэр афэхьгүүх. Теклонигьэр къидэхыгыгээр зэнэхъокум щилтыкотштых.

«Зэкъошныгьэм» итренер шхъяаэу Ешигоо Сэфэрбий къизэртиуаагьэу, «Биологыр» теклонигьэм нахь фэхъазырыг. Апэрэ таажык 45-м үүж пчагьэр 1:0-у щитыгь. Зэлүкігьүүм

иятлонигьэр кіэльэнэыкъо «Зэкъошныгьэр» ыпэкчэ илъыштыгь, аухыгьэм лэгүаор дидзэн ылъэкъыштыгьэ. Пчыагьэр 2:0 зэхүүм, «Биологыр» эшлэгүүр зэрихыгь юнэфагь.

Кубокын фэгъэхыгьэ зэнэхъокум «Зэкъошныгьэр» къихээзьгь. Яланхайрэе купэу «Кубаньблэм» щыкторэ эшлэгүүдийн ахэлжьэшт.

Шышхъэум и 23-м «Зэкъошныгьэр» Мьеекуапэ щылуктэшт «Махачкала» Махачкала. Эшлэгүүр пчыхьэм сыхьатыр 6-м аублэшт. Зэпахырэ узым къихээлэй футбольыр зышлогтэштэйхэнэр стадионын дагъэхьащхээп, Интернетынкээ еллэгүүд альякшт.

Күшхъэфэчъэ спортыр

Тафэгушю

Урысыем күшхъэфэчъэ спортынкээ изэнэхъокум къалэу Ижевскэ шышхъэум и 20-м щылугьагь.

Адыгэ Республике ихэшыпыгьэ бзылтыгьэ командэ эзлүкігьүүдийн түжыныр къащыдыхыг. Санкт-Петербург испортсмен-кхэм дышьэр афагъэшьошагь, Хабаровскэ краир ящэнэрэ хуугьэ.

Елизавета Ошурковам, Елизавета Артибасовам, Алена Рыцевам, Ольга Демко километрэ 50-м нахьыб къаклуу, яланхайрэ чыпчээр хэгъэгүүр къащыдыхыгьэм фэшл тафэгушю.

бъэшлэгийнэу щигтэл. «Уфа» ыкчи «Урал» дэгьюо эшлэгүүх. Андрей Талалаевыр зипэшэ «Ахмат» зыфилорэм апэрэ эшлэгүүр къащыдыхыг. «Уфа» икъелепчээтэу Александр Беленовын пенальтири къащыдыхыгь, эшлэгүүр анахь дэгьюо зэлүкігьум къащыдыхыг.

Чыпчээр

1. «Зенит» — 9
2. «Динамо» — 7

3. «Локомотив» — 7
4. «Краснодар» — 6
5. ЦСКА — 6
6. «Шычэ» — 5
7. «Спартак» — 5
8. «Ахмат» — 4
9. «Уфа» — 4
10. «Ростов» — 3
11. «Тамбов» — 3
12. «Урал» — 2
13. «Рубин» — 1
14. «Арсенал» — 1
15. «Химки» — 1
16. «Ротор» — 1.

Я 4-рэ эшлэгүүдийн

- 22.08. 14:00**
«Урал» — «Краснодар»
22.08. 16:00
«Химки» — «Ахмат»
22.08. 17:30
«Арсенал» — «Динамо»
22.08. 18:00
«Зенит» — «Тамбов»
22.08. 20:00
ЦСКА — «Рубин»
23.08. 16:30
«Уфа» — «Ростов»
23.08. 19:00
«Спартак» — «Локомотив»

Гандбол

«Ростов-Доныр» къахэшы

Бзылтыгьэ гандбол командэхэр Урысыем и Кубок къидэхыгын фэбэнагьэх.

«Астраханочкар» 22:19-у «Кубань» теклии ящэнэрэ чыпчээр фагъэшьошагь. «Ростов-Доныр» 29:26-у ЦСКА-ын эшлэгүүр къишихыгь, хэгъэгүүр и Кубок фагъэшьошагь.

«Ростов-Доныр» къелепчээйтэу щешлэгээр Виктория Кали-

ниар Мьеекуапэ щапугь, Урысыем ихэшыпкыгьэ командэ хэтэу Олимпиадэ джэгунхэм дышьэр къащихыгь.

Мьеекуопэ «Адыифыр» мэдальхэм афэбэнагьэхэм ахэфагьэп. Хэгъэгүүм изэнэхъокум хэлэжьэшт.

Баскетбол

Пащэ хадзыгь

Мьеекуопэ баскетбол командэу «Динамо-МГТУ-м» итренер шхъяаэу, Адыгэ Республике ижаслуженэ тренерэу Андрей Синельниковыр зэлүкіу Москва щылугьэм хэлэжьагь.

— Урысыем баскетболынкээ и Федерацие изэхахэе юфыгь шхъяаэу къыщаэтигьээр хэгъэгүүм баскетболынкээ и Федерацие и Президент хэдэгээзьнээр ары, — къытиуагь Андрей Синельниковым.

Спортышом щыцэрилоу Андрей Кириленкэр Федерацие ишаашу щитыгь. Зэхахьэм хэлжьэхэрээ зэдэргаагьши, А. Кириленкэр Федерацие и Президентэу хадзыгь.

Урысыем ишьольырхэм баскетболын нахь зашиушомбгүүнүүм, Олимпиадэ джэгунхэм дунэе зэнэхъокум тиспортыгьэм фэшл тафэгушю.

Нэклүбгүйор зыгъэхьазырыгьэр ЕМТЫЛН Нурбый.

Зэхээшагьэр
ыкчи къыдэзыгьээр:
Адыгэ Республике
льэпкэ Йофхэмкээ,
Икыб къэралхэм ашы-
псэурэ тильтэпкээ-
гүүхэм адьряяэ зэхы-
ныгъэхэмкээ ыкчи
къэбар жуугьэм
иамалхэмкээ и Комитет
Адрессыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэ-
шийэр:
385000,
къ. Мыеекуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
Редакцием авторхэм
къайхыэр А4-кіэ
заджэхэрэх тхъапхэу
зипчагьэкіэ 5-м
емыхъухэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлхий, шрифтыр
12-м нахь цыкындуу
щигтэл. Мы шапхъэ-
хэм адимыштэрэх
тхъагьэр редакцием
зэлүкігъэхъокых.

E-mail: adyvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгьэр:
Урысые Федерацием
хэутын Йофхэмкээ, тел-
радиокъэтын-
хэмкээ ыкчи зэлъы-
Іэссыкэ амалхэмкээ
и Министерствэ
и Темир-Кавказ
Чыпчээр хэлэжь-
шапл, зэраушыхъатыгьэ
номерыр

ПИ №ТУ23-00916

Зыщаушыхъатыгьэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыеекуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкімкі
пчыагьэр
4572
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 1535

Хэутыннын узчи-
кітхэнэу щигт уахтэр
Сыхьатыр
18.00
Зыщаушыхъатыгьэх
уахтэр
Сыхьатыр
18.00

Редактор шхъяаэм
ипшъэрлэхэр
зыгъэцакіэрээр
Мэшліэкъ
С. А.

Пишьяджыкъ
зыгъырэ секретарыр
Тхъаркъохъ
А. Н.